

Mediální vzdělávání jako společný úkol

Od udržitelnosti k mediální gramotnosti

Ondřej Hudeček (a Lenka Hanzlíková)

7. 12. 2022

Sekce SDRUK pro RF
Národní knihovna v Praze

Jedno téma
(Ideálně) Všechny knihovny
Dva roky

Knihovny jako pilíře rozvoje občanské společnosti a přirozená centra komunit

Knihovny jako vzdělávací a vzdělanost podporující instituce

Knihovny jako správci kulturního a znalostního bohatství

Nastavení dvouletých knihovních tematických cyklů

Rok první:

přípravný rok tématu, kdy probíhají vzdělávací akce pro knihovníky a vznikají metodické i komunikační materiály, které budou mít knihovny k dispozici pro své aktivity a komunikaci

Rok druhý:

realizační rok aktivit a komunikace směrem k široké veřejnosti a stakeholderům

Cíl:

na konci tematického období se téma stává trvalou součástí činnosti a plánů knihoven

#udrzitelnostvknihovnach

2021 + 2022

#udrzitelnostvknihovnach

<https://udrzitelna.knihovna.cz/>

Udržitelnost v knihovnách

512 To se mi líbí • sledujících (609)

👍 Tohle se mi líbí | 🗨️ Zpráva | 🔍 Hledat

Přispívky | Informace | Zprávy | Recenze | Sledující | Fotky | Další ▾

Úvodní informace

Nášim cílem je prozkoumat role českých knihoven v naplňování cílů udržitelného rozvoje a

- 📄 Stránka: Nezávislá organizace
- 📧 udrztaina@knihovna.cz
- 📧 udrztaina.knihovna.cz
- ⭐ Ještě nehodnoteno (0 recenzí)

Fotky

Zobrazit všechny fotky

Přispívky

🔍 Filtry

Udržitelnost v knihovnách je v Hotel Arthemis.
22. čer. v 11:30 · Praha · už
"Knihovny jako ekosystém, ekosystém v knihovnách" bylo téma skvělé přednášky Ondřeje Hudebníka z Městské knihovny v Praze na Konferenci o vlogu.cz. Spolu s Martinou Kožanovou z Národní knihovny ČR představili projekt Udržitelnost v knihovnách školám a dalším organizacím za byvajícím se ekologickou v Praze.

👍 Vám, Martina Kožanová a 2 dalším

👍 To se mi líbí | 🗨️ Okomentovat | 📌 Sdílet

👤 Napište komentář...

← Co dokáže knihovna? #udržitelnost

17 cílů
Městská knihovna
v Praze

Ateliér Jezerka
Městská knihovna
v Praze

Brain&Breakfast
Městská knihovna
Tábor

EKOLYMPIÁDA
Městská knihovna
Havířov

Fairtradové
pondělky v Otnicích
Obecní knihovna
Otnice

Férové snídane
s lokálními zemědělci
Knihovna Václava
Štecha ve Slaném

Mediální gramotnost

2022 - 2024

Kde jsme a kam jdeme

Téma schváleno Ústřední knihovnickou radou a klíčovými organizacemi v oboru

Záštita tématu všech oborových organizací - SDRUK, SKIP, AKVŠ, AGM

Strategický partner tématu - Nadace OSF

Rozvoj partnerství a spolupráce - Elpida, NÚKIB

Příprava pracovních a komunikačních materiálů pro knihovny

Komunikace směrem ke knihovnám

Mapování probíhajících příkladů dobré praxe

Bibliotheca Inspirans

Sdílení zkušeností a nápadů

Co dokáže knihovna

MEDIÁLNÍ GRAMOTNOST V KNIHOVNÁCH

01

CO JE TO MEDIÁLNÍ GRAMOTNOST?

Schopnost jedince efektivně a bezpečně využívat média v různých formách, tj. schopnost přistupovat k médiím, orientovat se v nich, kriticky analyzovat a hodnotit existující mediální sdělení a také vytvářet nová mediální sdělení.

02

PROČ V KNIHOVNÁCH?

Knihovna je důvěryhodná instituce. Pomáhá lidem rozvíjet se, přemýšlet nad informacemi a následně je ověřovat. Je to bezpečný veřejný prostor, který je určen pro všechny bez rozdílu.

03

NENÍ TO ŽÁDNÁ NOVINKA...

Knihovny vždy pracovaly s informacemi a nabízely veřejnosti přístup k různým zdrojům. Dnes se mohou stát průvodci složitým světem informací pro všechny, kdo o to stojí.

04

KDE HLEDAT PODPORU A INSPIRACI?

- přečtěte si sérii článků Mediální vzdělávání v knihovnách v časopise Čtenář
- koukněte na koncepte.knihovna.cz/medialka
- inspirujte se příklady dobré praxe na codokaze.knihovna.cz
- sdílejte své zkušenosti s knihovnickou komunitou

Terminologické ukotvení

mediální gramotnost

media literacy

Schopnost jedince efektivně a bezpečně využívat média v různých formách, tj. schopnost přistupovat k médiím, orientovat se v nich, kriticky analyzovat a hodnotit existující mediální sdělení a také vytvářet nová mediální sdělení.

Zdroj: KTD: Česká terminologická databáze knihovnictví a informační vědy, cit. 13. 10. 2022

WIKIPEDIE
Otevřená encyklopédie

- Hlavní strana
- Návodů
- Požádejte o pomoc
- Nejlepší články
- Náhodný článek
- Poslední změny
- Komunitní portál
- Pod lípou
- Podpořte Wikipedii
- Nástroje
- Odkazuje sem
- Související změny
- Náhodný seznam
- Speciální stránky
- Trvalý odkaz
- Informace o stránce
- Titulky/export
- Vytvořit knihu
- Stáhnout jako PDF
- Verze k tisku

Jazyky Přidat odkazy

Portál: Mediální gramotnost

Mediální gramotnost

[upravit](#)

Mediální gramotnost představuje lidskou dovednost přístupu k **mediím**, chápání a kritického vyhodnocování jejich obsahu, případně schopnost vytvářet vlastní mediální sdělení a obsahy. Samotný **pojem** mediální gramotnost se v Česku hojně používá v různých odvětvích, až už v diskusích o novinářském vzdělávání a etice, o obsahu a účelu školního vzdělávání, projektech s mládeží financované Evropskou unií, nebo také o zákonem zavedenou odpovědnost distributorů audiovizuálních obsahů na vyžádání (tzv. video-on-demand). Pro termín lze najít více definic, které se od sebe více či méně liší, v základu jsou si však dosti podobné a záleží na tom, v jaké době a pro jaký účel či v jakém oboru byly formulovány. Liší se tak například definice pedagogické, mediálněvědní nebo jazykovědné, politické a zákonné. V Česku je diskuse o tomto termínu silně propojena s diskusí o školní mediální výchově.

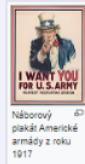
Článek měsíce

[upravit](#)

Konfirmační zkreslení (někdy též **potvrzovací zkreslení**, z anglického confirmation bias) je sociálně-psychologický pojem, který popisuje tendenci člověka upřednostňovat ty informace, interpretace a vzpomínky, které podporují jeho vlastní názor, a naopak ignorovat nebo počeňovat ty, které jsou v rozporu s jeho přesvědčením nebo pohledem na věc. Dále tendence vykládat nejednoznačné informace tak, aby byly v souladu s názorem toho kdo je posuzuje (subjektivní pravděpodobnost).

Pokud jsme si na něco udělali názor a bezměně tomu věříme, bezděky vyhledáváme informace, které tento náš názor potvrzují. Konfirmační zkreslení je tedy také tendence vyhledávat fakta, která potvrzují náš názor. David McRaney například poznamenává: „Vaše názory jsou výsledkem mnoha let, kdy jste pozornost věnovali pouze informacím, které vás utvrzovaly ve vašem přesvědčení, a zároveň zcela ignorovali ty, které nabourávaly vaše předem vytvořené dojmy a představy.“

[Celý článek...](#)

Náborový plakát Americké armády z roku 1917

Přehled témat

[upravit](#)

mediální výchova • média • hoax • manipulace • fake news • argumentační faul • propaganda • fakt • informace • dezinformace • troll (internet) • fact-checking • sociální bublina • mediální gramotnost • datová gramotnost • informační gramotnost • konspirace • konspirační teorie • reklama • Clickbat • product placement • **virální obsah** • **virální marketing** • populismus • fake news • **fragmentace mediálního prostředí** • **alternativní zpravodajský web** • **cenzura** • **hate speech** • hybridní válka • infotainment • satira • kognitivní zkreslení • konfirmační zkreslení • mainstream • mainstreamová média • masová média • mediální obraz • personalizovaný obsah mediálního sdělení • občanský žurnalisumus • product placement • deep fake • Rada pro rozhlasové a televizní vysílání • **komerční média** • stereotyp • **veřejnoprávní média** • vlog • zpravodajské hodiny (zpravodajství a publicistika) • vysíláčenost • **řetězový e-mail** • autor • **umělá inteligence** • **syntetická média** • strojové učení • rabbit hole • **digitální propast** • UX design • novinářská cena • regionální žurnalistika • radniční periodikum • **lokální zpravodaj** • **digitální závislost** • **digitální hygiena** • **digitální wellbeing** • **digitální wellbeing** • **život online** • mediální socializace • **dezinformační médium** • **manipulativní médium** • **fact-checking** • **Demagog** • **Investigace** • **Kovy** (youtube) • **whistleblowing**

Obrázek měsíce

[upravit](#)

7 Clickbait Advertisements You Won't Believe! 2,7k Comments 13k Shares

[Click bait, příklad reklamy](#)

Zajímavosti

[upravit](#)

- Víte, že...
- ...první televizní stanice BBC vznikla již v roce 1922?
 - ...slovo **propaganda** vzniklo z názvu úřadu Sacra congregatio de propaganda fide (tj. Posvátná kongregace pro šíření víry) v 17. století?
 - ...mezi veřejnoprávní média v České republice patří **Česká televize**, **Český rozhlas** a **Česká tisková kancelář**?
 - ...fenomén **deep fake** zatím nemá svůj článek na české Wikipedii?
 - ...**umělá inteligence (AI)** je schopna určit riziko selhání srdce lépe než lékař?
 - ...**Kovy** (youtube) je podle Seznamu nejobdivanějších českých youtuberů s 890 tisíci sledujícími až na 12 místě v pořadí?

O portálu

[upravit](#)

Tento portál slouží k všeobecné podpoře a rozvoji mediální gramotnosti v České republice. Portál vznikl ve spolupráci Wikimedia Česká Republika, Open Society Fund, SKIP a Sdružení knihoven ČR. Portál je určen k dalšímu rozvoji a podpoře aktuální a významné oblasti mediálního vzdělávání, do které se můžete zapojit i Vy!

Kulturní portály

[\[skrýt\]](#)

Anime a manga • Český jazyk • Film • Fotografie • Gastronomie • Harry Potter • Hudba • Hvězdná brána • Komiksy • Kultura • Literatura • Náboženství • Nábytkářství • Pražský hrad • Queen • Simpsonovi • Star Trek • Star Wars • Sport • Umění • Televize • Tolkien • Vělelec vs. Predátor • Videohry • Úžasná Zeměplocha

https://cs.wikipedia.org/wiki/Portál:Mediální_gramotnost

Wiki výzva:

doplňte červená místa
dopracujte pahýly

tematický hackaton
Senioři píší Wikipedii

Rozcestník ověřených zdrojů

Knihovníci knihovníkům

Výběr zdrojů k samostudiu i použití při přípravě aktivit

Šest okruhů

Český mediální prostor

Ochrana osobnosti a bezpečnost na internetu

Už je hotovo, stačí jen použít

Knihovny v tom nejsou samy

Informační hygiena

Knihovny proti dezinformacím

Vítejte na rozcestníku mediální grammatiky.

Tato stránka vznikla projektem, který vám pomůže se snadno orientovat v informačním světě a efektivněji zpracovávat získané informace od roku 2023.

Jednotlivé kapitoly však aktualizujeme a přidáváme novou literaturu a materiály. Pokud vám něco přijde, nebo jste sami vydali materiál, který může pomoci ostatním uživatelům, navštivte nás kontaktovat.

Český mediální prostor

Média v České republice dnes tak, časopisy, televize, internetové stránky a sociální sítě. Jak se mezi nimi orientovat, vybrat si, které informace důvěryhodné a které spíše nejspolehlivé jsou?

Mediální grammatika vám pomůže pochopit, jak média fungují, jak se mezi nimi orientovat a jak vybrat si, které informace jsou důvěryhodné a které spíše nejspolehlivé. Navštivte nás kontaktovat.

• Česko

• Česká republika

• Česká republika

• Přílohy

• Přidat

Ochrana osobnosti a bezpečnost na internetu

Bezpečnost na internetu je široký pojem, který zahrnuje jak ochranu osobnosti, tak i ochranu osobních údajů. Jak se mezi nimi orientovat a jak vybrat si, které informace jsou důvěryhodné a které spíše nejspolehlivé?

Ochrana osobnosti a bezpečnost na internetu je široký pojem, který zahrnuje jak ochranu osobnosti, tak i ochranu osobních údajů. Jak se mezi nimi orientovat a jak vybrat si, které informace jsou důvěryhodné a které spíše nejspolehlivé? Navštivte nás kontaktovat.

• Přidat

<https://konceptce.knihovna.cz/medialka/>

← Co dokáže knihovna? #mediální_gramotnost

Cyklus podcastů
Tak to musí
být pravda...
Studijní a vědecká
knihovna v Hradci
Králové

deFacto workshop
Městská knihovna
Praha

Digitální gramotnost
pro ZŠ
Městská knihovna
Hodonín

Důvěřuj,
ale proveřuj
Krajská knihovna
Františka Bartoše ve
Zlíně

Informační
vzdělávání...
a něco navíc
Městská knihovna
Sedčany

Mysleme!
Mysleme kriticky!
Knihovna Karla
Dvořáčka

Nenechte se napálit
aneb Jak ověřovat
mediální sdělení
Studijní a vědecká
knihovna v Hradci
Králové

Obeztenost
v digitálním světě
Městská knihovna
Nová Paka

Rodič jako průvodce
po digitálním
světe dítěte
Městská knihovna
Frydek-Místek

Univerzita
volného času
Krajská knihovna
Vysočiny

Česká zemědělská
univerzita učí studenty,
jak správně
pracovat s informacemi
Knihovna ČZU

Další štítky

#celoživotní_učení 52 #digi 23 #gramotnost 49 #jazyky 19 #kultura 56 #matematika 3 #mediální_gramotnost 11 #občanství_a_komunita 70 #podnikavost 11
#udržitelnost 28 #věda_a_techologie 13

Tento přehled sociálních inovací v knihovnách
vytváří tým projektu **CIDES – Centrum sociálních
inovací ve veřejných knihovnických a informačních
službách**. ♥ KISK MUNI, 2019 a dál!

[Více informací o projektu →](#)

<https://codokaze.knihovna.cz/>

Přidejte se!

Aktivity z projektu VISK1: Povídejme si o tom

Co dokáže knihovna naživo

setkání nejen u mediálky

sdílení dobré praxe a inspirace

Ústí nad Labem

Pravidelné mediální Zoomy

1x za měsíc

představení potenciálního partnera a jeho nabídky knihovnám

Aktivity z projektu VISK1: Mediálka hrou

Pub kvíz / kvízové posezení

Vzor tematické karetní hry k tisku

Herní den

Praha

Komunikace veřejnosti

Stává se to i v mé rodině

upozornit na různorodost médií, nabízeného obsahu, a specifika jejich používání různými věkovými kategoriemi

knihovna, jako místo, kde se můžu naučit média používat a poznat rozdíly, výhody, nástrahy

primárně dospělá pracující veřejnost, která dochází do knihoven

Přidáte se?

Ondřej Hudeček
(Lenka Hanzlíková)
Priorita 6

koncepce.knihovna.cz
codokaze.knihovna.cz

| Nadace **OSF**